

ارزیابی میزان تاثیرگذاری علم روانشناسی محیط بر میزان عملکرد محققین مراکز تحقیقاتی (نمونه موردی: دندانپزشکان ایمپلنتولوژیست تهران)^۱

ژاله صابر نژاد

استادیار دانشکده هنر و معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب

نهال بشیریان

کارشناسی ارشد معماری

Nahal.bashirian@yahoo.com

چکیده

همانطور که می دانیم موضوع مهم تحقیقات در ایران هنوز آنطور که باید جایگاه شاخص خود را پیدا نکرده و هر یک از ارگانها به سلیقه خود اموری را به صورت پراکنده انجام می دهند. در تحقیق حاضر سعی شده است که لزوم ایجاد یک مرکز تحقیقاتی در زمینه ایمپلنت دندانپزشکی مورد بررسی قرار گرفته و فضاهای مورد نیاز این مرکز برای بهتر شدن کارایی آن پیش از طراحی بطور وسیعی بررسی شده و نهایتاً به برنامه ریزی کالبدی طراحی این مجموعه می رسد. تحقیق حاضر، بر اساس ساختار سازمانی مراکز تحقیقاتی شهر تهران می باشد. اهداف ضرورت نوآوری در این تحقیق، استفاده از مولفه های محیطی برای ایجاد آسایش، بوجود آوردن انستیتویی که کلیه نیازهای این قشر را پاسخگو و علاوه ایجاد هماهنگی بین انسان و محیط می باشد. تحقیق حاضر به دنبال پاسخ این ابهام است که چگونه می توان با توجه به تاثیراتی که هر محیطی از نظر روانی بر روی انسان می گذارد، به طراحی یک مرکز تحقیقاتی برای دندانپزشکان ایمپلنتولوژیست رسید تا از نظر محیطی، به مطلوب ترین طرح دست یافت؟ روش تحقیق در این پژوهش از نظر ماهیت، از نوع پژوهش کمی (اثبات گر) و از نظر هدف، از نوع پژوهش کاربردی است. ابزار گردآوری اطلاعات کتابخانه ای و میدانی است که از طریق پرسشنامه ای از پیش تدوین شده، تمامی مؤلفه های سازنده محیط برای طراحی این مجموعه مد نظر و از تمامی جهات بررسی و مورد سنجش و پرسش قرار داده است. پرسشنامه ها از نوع پرسشنامه های خود ساخته می باشند. از جامعه آماری خواسته شد که پاسخ سوالات را از رده ی بسیار کم تا بسیار زیاد ارزشگذاری کنند و داده ها نیز بر اساس این مقیاس به طریق طیف لیکرت مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج پرسشنامه ها بصورت نمره دهی مورد بررسی و تحلیل قرار داده شد. اکثر پاسخ دهندگان نسبت به وضع موجود راضی نبودند و بیان داشتند که وضع مطلوب آنها با اجرای هر چهار فرضیه تحقق

^۱ این مقاله مستخرج از پایان نامه کارشناسی ارشد نهال بشیریان می باشد که به راهنمایی دکتر ژاله صابر نژاد در دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب انجام شده است.

خواهد یافت و خصوصاً بدلیل عدم وجود چنین ساختاری تا به حال، این نیاز کاملاً حس می شود. پس از آن با توجه به نظرات گروه نمونه هر چهار فرضیه مورد پرسش، مورد تأیید واقع گردید و با کشف تئوری‌های نگرشی و مطالعات عمقی موارد پاسخ داده شده به تحلیل پاسخنامه‌ها پرداخته شد. ضعف جامعه امروز در رابطه با ساختار مراکز تحقیقاتی از یک سو و نظرات پاسخ دهندگان از سوی دیگر باعث شد تا بطور دقیقی به رفع نیازهای این قشر پرداخته شود و مؤلفه‌های مناسب برای طراحی معماری از این طریق به دست آمده و در طرح معماری مورد استفاده قرار گرفت. ایده اولیه طراحی، همسو سازی بنا با طبیعت است. به گونه‌ای که طبیعت تا حد ممکن به فضای داخل آورده شود، یعنی می توان از عناصر طبیعی و المان‌های اصلی طبیعت در فضاهای داخلی به گونه‌ای استفاده کرد که با کاشتن آنها بتوان تا حد ممکن با توجه به اینکه از نظر علم روانشناسی محیط، ارتباط با طبیعت تأثیرات بسیار زیادی بر سلامتی جسم و روان انسان می گذارد، تأثیر گذار بود. معماری همسو با طبیعت و الهام گرفتن از عناصر شاخص طبیعی با ماهیت اصلی کار دندانپزشکان در این پروژه هم معنا می باشد، طبیعت باعث ایجاد حس زندگی، شور و هیجان مثبت و... در انسان می شود و ماهیت اصلی کار و عملکرد پزشکان (دندانپزشکان) نیز باعث ایجاد حس احیا، ترمیم زندگی، حیاتی دوباره، شور و نشاط و امید به آینده می شود.

واژه‌های کلیدی: مراکز تحقیقاتی، روانشناسی محیط، انسان، تأثیرات محیط، دندانپزشکان.

۱- مقدمه

امروزه علم و تکنولوژی با رشد فراگیر خود، عاملی اساسی در فرآیند رشد و توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جوامع به حساب می‌آید، نهادها و نظام‌های تحقیقاتی نقش عظیمی را دارا بوده و عطش رو به کشف نایافته‌ها همیشه برای انسان تلاشگر پایان ناپذیر باقی مانده است، به موازات تلاشهای اندیشمندان نیز همه مجهولات، معلوم گشته و زندگی سهل‌تر گردیده است، متأسفانه موضوع مهم تحقیقات در کشور ما، هنوز آن طور که باید جایگاه شاخص خود را پیدا نکرده است. تنها در یک فضای مساعد است که استعدادها شکوفا می‌شوند و تحقیقاتی مفید به دنبال آن انجام می‌گیرد و سنت تحقیق و پژوهش پا گرفته و استمرار می‌یابد. بنابراین هر چه عملکرد ما به محیط شبیه‌تر باشد، ضمانت بیشتری برای بقای طولانی‌تر خود فراهم آورده ایم. در امور تحقیقات نباید انتظار داشت که یک کار تحقیقاتی الزاماً در یک زمان معین و امکاناتی مشخص به نتیجه مطلوب خود برسد، حتی اگر این کار تحقیقاتی قبلاً در جای دیگری از دنیا هم انجام شده باشد محقق برای انجام تحقیقات خود باید در تمامی مراحل کار دارای انگیزه و سلامت تن و روان باشد. برای پی بردن به این امر که عوامل محیطی مصنوع چه نقشی در ایجاد انگیزه مناسب برای محققین دارند، در این پژوهش تأثیرگذاری عوامل محیطی بر روی مصرف کنندگان محیط مورد نظر، طی پرسشنامه‌ای از پیش